

ശ്രീഃ
ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
ശ്രീസീതാലക്ഷ്മണഭരതശത്രുഘ്നഹനുമത്സമേത ശ്രീരാമചന്ദ്ര പരബ്രഹ്മണേ നമഃ

ശ്രീമദ്രാമായണേ വാൽമീകീയേ ആദികാവ്യേ സുന്ദരകാണ്ഡേ

॥ ദ്വിതീയഃ സർഗഃ ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

ശ്രീ രംഗരാമാനുജ മഹാദേശികൻ

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

ശ്രീഃ

ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ

ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ

ശ്രീസീതാലക്ഷ്മണഭരതശത്രുഘ്നഹനുമത്സമേത ശ്രീരാമചന്ദ്ര പരബ്രഹ്മണേ നമഃ

॥ ദ്വിതീയഃ സർഗഃ ॥

ലങ്കാപുർയാ വർണനം തത്ര പ്രവേശവിഷയേ ഹനുമതോ വിചാരോ

ലഘുരൂപധരസ്യ തസ്യ പുർയാം പ്രവേശസ്തദാനിം

ചന്ദ്രോദയശോഭായാ വർണനം

സ സാഗരമനാധ്യക്ഷ്യ -

മതിക്രമ്യ മഹാബലഃ |

ത്രികൂടസ്യ തടേ ലങ്കാം

സ്ഥിതഃ സ്വസ്ഥോ ദദർശ ഹ || 5.2.1 ||

തതഃ പാദപമുക്തേന

പുഷ്പവർഷേണ വീര്യവാൻ |

അഭിവൃഷ്ടസ്തുതസ്തുത്ര

ബഭൗ പുഷ്പമയോ ഹരിഃ || 5.2.2 ||

യോജനാനാം ശതം ശ്രീമാം -

സ്തീർത്യാപുത്തമവിക്രമഃ |

അനീശ്വസൻ കപിസ്തുത്ര

ന ശ്യാനിമധിഗച്ഛതി || 5.2.3 ||

ശതാൻയഹം യോജനാനാം

ക്രമേയം സുബഹുൻയപി |

കിം പുനഃ സാഗരസ്യാന്തം

സംഖ്യാതം ശതയോജനം || 5.2.4 ||

സ തു വീര്യവതാം ശ്രേഷ്ഠഃ
 പ്ലവതാമപി ചോത്തമഃ |
 ജഗാമ വേഗവാൻ ലങ്കാം
 ലഘ്വയിത്യാ മഹോദധിം || 5.2.5 ||

ശാദ്വലാനി ച നീലാനി
 ഗന്ധവന്തി വനാനി ച |
 മധുമന്തി ച മധ്യേന
 ജഗാമ നഗവന്തി ച || 5.2.6 ||

ശൈലാംശ്ച തരുസംഹരന്നാൻ
 വനരാജീശ്ച പുഷ്പിതാഃ |
 അഭിചക്രാമ തേജസ്വീ
 ഹനുമാൻ പ്ലവഗർഷഭഃ || 5.2.7 ||

സ തസ്മിന്നചലേ തിഷ്ഠൻ
 വനാൻയുപവനാനി ച |
 സ നഗാഗ്രേ സ്ഥിതാം ലങ്കാം
 ദദർശ പവനാത്മജഃ || 5.2.8 ||

സരലാൻ കർണികാരാംശ്ച
 ഖർജ്ജുരാംശ്ച സുപുഷ്പിതാൻ |
 പ്രിയാലാൻ മുചുലിന്ദാംശ്ച
 കുട്ജാൻ കേതകാനപി || 5.2.9 ||

പ്രിയംഗുൻ ഗന്ധപൂർണാംശ്ച
 നീപാൻ സപ്തച്ഛദാസ്തഥാ |
 അസനാൻ കോവിദാരാംശ്ച
 കരവീരാംശ്ച പുഷ്പിതാൻ || 5.2.10 ||

പുഷ്പഭാരനിബദ്ധാംശു
 തഥാ മുകുലിതാനപി |
 പാദപാൻ വിഹഗാകീർണാൻ
 പവനായുതമസ്തകാൻ ||5.2.11 ||

ഹംസകാരണ്ഡവാകീർണാ
 വാപീഃ പദ്മോത്പലാവൃതാഃ |
 ആക്രീഡാൻ വിവിധാൻ രമ്യാൻ
 വിവിധാംശു ജലാശയാൻ ||5.2.12 ||

സന്തതാൻ വിവിധൈർവൃക്ഷൈഃ
 സർവർതുഫലപുഷ്പിതൈഃ |
 ഉദ്യാനാനി ച രമ്യാണി
 ദദർശ കപികുഞ്ജരഃ ||5.2.13 ||

സമാസാദ്യ ച ലക്ഷ്മീവാൻ
 ലങ്കാം രാവണപാലിതാം |
 പരിവാദിഃ സപദ്മാദിഃ
 സോത്പലാദിരലക്യതാം ||5.2.14 ||

സീതാപഹരണാത് തേന
 രാവണേന സുരക്ഷിതാം |
 സമന്താദ് വിചരദ്ഭിശു
 രാക്ഷസൈരുഗ്രധൻവിദിഃ ||5.2.15 ||

കാഞ്ചനേനാവൃതാം രമ്യാം
 പ്രാകാരേണ മഹാപുരീം |
 ഗൃഹൈശു ഗിരിസങ്കാശൈഃ
 ശാരദാംബുദസന്നിഭൈഃ ||5.2.16 ||

പാണ്ഡുരാഭിഃ പ്രതോലീഭി -
 രുച്ഛാഭിരഭിസംവൃതാം |
 അട്ടാലകശതാകീർണാം
 പതാകായുജ്ജശോഭിതാം || 5.2.17 ||

തോരണൈഃ കാഞ്ചനൈർഭിവൈ -
 ര്ലതാപക്തിവിരാജിതൈഃ |
 ദദർശ ഹനുമാൻ ലങ്കാം
 ദേവോ ദേവപുരീമിവ || 5.2.18 ||

ഗിരിമൂർധ്നി സ്ഥിതാം ലങ്കാം
 പാണ്ഡുരൈർഭവനൈഃ ശുഭൈഃ |
 ദദർശ സ കപിഃ ശ്രീമാൻ
 പുരീമാകാശഗാമിവ || 5.2.19 ||

പാലിതാം രാക്ഷസേന്ദ്രേണ
 നിർമിതാം വിശ്വകർമ്മണാ |
 പ്ലവമാനാമിവാകാശേ
 ദദർശ ഹനുമാൻ കപിഃ || 5.2.20 ||

വപ്രപ്രാകാരജ്വലനാം
 വിപുലാംബുവനാംബരാം |
 ശതപ്ലീശുലകേശാന്താ -
 മട്ടാലകാവതംസകാം || 5.2.21 ||

മനസേവ കൃതാം ലങ്കാം
 നിർമിതാം വിശ്വകർമ്മണാ |
 ദ്വാരമുത്തരമാസാദ്യ
 ചിന്തയാമാസ വാനരഃ || 5.2.22 ||

കൈലാസനിലയപ്രവൃ -
 മാലിഖന്തമിവാംബരം |
 ധ്രിയമാണമിവാകാശ -
 മുഷ്ടിതൈർഭവനോത്തമൈഃ || 5.2.23 ||

സമ്പൂർണാം രാക്ഷസൈർഘോരൈ -
 ര്നാഗൈർഭോഗവതീമിവ |
 അചിന്ത്യാം സുകൃതാം സ്പഷ്ടാം
 കുബേരാധ്യുഷിതാം പുരാ || 5.2.24 ||

ദംഷ്ട്രാഭിർബഹുഭിഃ ശൂരൈഃ
 ശൂലപട്ടിശപാണിഭിഃ |
 രക്ഷിതാം രാക്ഷസൈർഘോരൈ -
 ര്ഗുഹാമാശീവിഷൈരിവ || 5.2.25 ||

തസ്യാശ്ച മഹതീം ഗുപ്തീം
 സാഗരം ച നിരീക്ഷ്യ സഃ |
 രാവണം ച രിപും ഘോരം
 ചിന്തയാമാസ വാനരഃ || 5.2.26 ||

ആഗത്യാപീഹ ഹരയോ
 ഭവിഷ്യന്തി നിരർഥകാഃ |
 നഹി യുദ്ധേന വൈ ലങ്കാ
 ശക്യാ ജ്ഞേതും സുരൈരപി || 5.2.27 ||

ഇമാം ത്വവിഷമാം ലങ്കാം
 ദുർഗാം രാവണപാലിതാം |
 പ്രാപ്യാപി സുമഹാബാഹുഃ
 കിം കരിഷ്യതി രാഘവഃ || 5.2.28 ||

അവകാശോ ന സാമ്നസ്തു
 രാക്ഷസേഷ്യഭിഗമ്യതേ |
 ന ദാനസ്യ ന ഭേദസ്യ
 നൈവ യുദ്ധസ്യ ദൃശ്യതേ || 5.2.29 ||

ചതുർണാമേവ ഹി ഗതി -
 ര്വാനരാണാം തരസ്വിനാം |
 വാലിപുത്രസ്യ നീലസ്യ
 മമ രാജൗശ്ച ധീമതഃ || 5.2.30 ||

യാവജ്ജാനാമി വൈദേഹീം
 യദി ജീവതി വാ ന വാ |
 തത്രൈവ ചിന്തയിഷ്യാമി
 ദൃഷ്ട്യാ താം ജനകാത്മജാം || 5.2.31 ||

തതഃ സ ചിന്തയാമാസ
 മുഹൂർതം കപികുഞ്ജരഃ |
 ഗിരഃ ശൃംഗേ സ്ഥിതസ്തസ്മിൻ
 രാമസ്യാദ്യുദയം തതഃ || 5.2.32 ||

അനേന രൂപേണ മയാ
 ന ശക്യാ രക്ഷസാം പുരീ |
 പ്രവേഷ്യം രാക്ഷസൈർഗുപ്താ
 ക്രൂരൈർബലസമൻവിതൈഃ || 5.2.33 ||

മഹൗജസോ മഹാവീരയാ
 ബലവന്തശ്ച രാക്ഷസാഃ |
 വഞ്ചനീയാ മയാ സർവേ
 ജാനകീം പരിമാർഗതാ || 5.2.34 ||

ലക്ഷ്യാലക്ഷ്യേണ രൂപേണ
 രാത്രൗ ലങ്കാപുരീ മയാ |
 പ്രാപ്തകാലം പ്രവേഷ്യും മേ
 കൃത്യം സാധയിതും മഹത് || 5.2.35 ||

താം പുരീം താദൃശീം ദൃഷ്ട്യാ
 ദൂരാധർഷാം സുരാസുരൈഃ |
 ഹനുമ്ബാശ്ചിന്തയാമാസ
 വിനിഃശ്വസ്യ മുഹൂർമുഹുഃ || 5.2.36 ||

കേനോപായേന പശ്യേയം
 മൈമിലീം ജനകാത്മജാം |
 അദൃഷ്ട്യാ രാക്ഷസേന്ദ്രേണ
 രാവണേന ദൂരാത്മനാ || 5.2.37 ||

ന വിനശ്യേത് കഥം കാർയം
 രാമസ്യ വിദിതാത്മനഃ |
 ഏകാമേകസ്തു പശ്യേയം
 രഹിതേ ജനകാത്മജാം || 5.2.38 ||

ദൂതാശ്ചാർമാ വിനശ്യന്തി
 ദേശകാലവിരോധിതാഃ |
 വിക്ലവം ദൂതമാസാദ്യ
 തമഃ സൂർയോദയേ യഥാ || 5.2.39 ||

അർമാനർമാന്തരേ ബുദ്ധി -
 ര്നിശ്ചിതാപി ന ശോഭതേ |
 ഘാതയന്തീഹ കാർയാണി
 ദൂതാഃ പണ്ഡിതമാനിനഃ || 5.2.40 ||

ന വിനശ്യേത് കഥം കാർയം
 വൈക്ലവ്യം ന കഥം ഭവേത് |
 ലഘുനം ച സമുദ്രസ്യ
 കഥം നു ന ഭവേദ് വൃഥാ ||5.2.41 ||

മയി ദൃഷ്ടേ തു രക്ഷോഭി
 രാമസ്യ വിദിതാത്മനഃ |
 ഭവേദ് വ്യർഥമിദം കാർയം
 രാവണാനർഥമിച്ഛതഃ ||5.2.42 ||

നഹി ശക്യം ക്വചിത് സ്ഥാതു -
 മവിജ്ഞാതേന രാക്ഷസൈഃ |
 അപി രാക്ഷസരൂപേണ
 കിമുതാൻയേന കേനചിത് ||5.2.43 ||

വായുരപ്യത്ര നാജ്ഞാത -
 ശ്വരേദിതി മതിർമമ |
 നഹ്യത്രാവിദിതം കിഞ്ചിദ്
 രക്ഷസാം ഭീമകർമണാം ||5.2.44 ||

ഇഹാഹം യദി തിഷ്ഠാമി
 സ്വേന രൂപേണ സംവൃതഃ |
 വിനാശമുപയാസ്യാമി
 ഭർതുരർഥശ്ച ഹാസ്യതി ||5.2.45 ||

തദഹം സ്വേന രൂപേണ
 രജൻയാം ഹ്രസ്വതാം ഗതഃ |
 ലങ്കാമഭിപതിഷ്യാമി
 രാഘവസ്യാർഥസിദ്ധയേ ||5.2.46 ||

രാവണസ്യ പുരീം രാത്രൗ
 പ്രവിശ്യ സുഭൂരാസദാം |
 പ്രവിശ്യ ഭവനം സർവം
 ഭക്ഷ്യാമി ജനകാത്മജാം ||5.2.47 ||

ഇതി നിശ്ചിത്യ ഹനുമാൻ
 സൂര്യസ്യാസ്തമയം കപിഃ |
 ആചകാക്ഷേഷേ തദാ വീരോ
 വൈദേഹ്യാ ദർശനോത്സുകഃ ||5.2.48 ||

സൂര്യേ ചാസ്തം ഗതേ രാത്രൗ
 ദേഹം സക്ഷിപ്യ മാരുതിഃ |
 വൃഷഭംശകമാത്രോഽഥ
 ബഭൂവാദ്ഭൂതദർശനഃ ||5.2.49 ||

പ്രദോഷകാലേ ഹനുമാം -
 സ്തൂർണമുത്പത്യ വീര്യവാൻ |
 പ്രവിവേശ പുരീം രദ്യാം
 പ്രവിഭക്തമഹാപമാം ||5.2.50 ||

പ്രാസാദമാലാവിതതാം
 സ്തംഭൈഃ കാഞ്ചനസന്നിഭൈഃ |
 ശാതകുംഭനിഭൈർജ്ജാലൈ -
 ര്ഗന്ധർവനഗരോപമാം ||5.2.51 ||

സപ്തഭൗമാഷ്ടഭൗമൈശ്ച
 സ ദദർശ മഹാപുരീം |
 തലൈഃ സ്തൂടികസങ്കീർണൈഃ
 കാർതസ്യരവിഭൂഷിതൈഃ ||5.2.52 ||

വൈദൂർയമണിചിത്രൈശ്ച
 മുക്തജാലവിഭൂഷിതൈഃ |
 തൈസ്തൈഃ ശുശ്രൂദിരേ താനി
 ഭവനാൻയത്ര രക്ഷസാം || 5.2.53 ||

കാഞ്ചനാനി വിചിത്രാണി
 തോരണാനി ച രക്ഷസാം |
 ലങ്കാമുദ്യോതയാമാസുഃ
 സർവതഃ സമലങ്കൃതാം || 5.2.54 ||

അചിന്ത്യാമദ്ഭൂതാകാരാം ദൃഷ്ട്യാ ലങ്കാം മഹാകപിഃ |
 ആസീദ് വിഷണ്ണോ ഹൃഷ്ടശ്ച വൈദേഹ്യാ ദർശനോത്സുകഃ || 5.2.55 ||

സ പാണ്ഡുരാവിദ്യാവിമാനമാലിനീം
 മഹാർഹജാംബുനദജാലതോരണാം |
 യശസിനീം രാവണബാഹുപാലിതാം
 ക്ഷപാചരൈർഭീമബലൈഃ സുപാലിതാം || 5.2.56 ||

ചന്ദ്രോപി സാചിവ്യമിവാസ്യ കുർവം -
 സ്താരാഗണൈർമധ്യഗതോ വിരാജൻ |
 ജ്യോത്സ്നാവിതാനേന വിതത്യ ലോകാ -
 നുത്തിഷ്ഠത്യേനേകസഹസ്രരശ്മിഃ || 5.2.57 ||

ശംഖപ്രഭം ക്ഷീരമുണാലവർണ -
 മുദ്ഗച്ഛമാനം വ്യവഭാസമാനം |
 ദദർശ ചന്ദ്രം സ കപിപ്രവീരഃ
 പോപ്സൂയമാനം സരസീവ ഹംസം || 5.2.58 ||

|| ഇത്യാർഷേ ശ്രീമദ്രാമായണേ വാൽമീകീയേ ആദികാവ്യേ
 സുന്ദരകാണ്ഡേ ദ്വിതീയഃ സർഗഃ ||